Ray Bradbury
Míchačka na beton
(ikarie 1995/08)

Naslouchal hlasům starých čarodějnic, které šelestily pod otevřeným oknem jako suchá tráva:

"Ettile, ty zbabělce! Ettile, ty pacifisto! Ettile, proč nechceš vytáhnout s muži do slavné války Marsu proti Zemi?"

"Mluvte dál, čarodějnice!" vykřikl.

Hlasy se ztišily v tlumený šepot připomínající píseň vody v dlouhých kanálech pod marťanskou oblohou.

"Ettile, jsi otcem syna, který musí vyrůstat ve stínu té hrozné skutečnosti!" řekly ty staré vrásčité ženy. Jemně se dotkly tvářemi, v nichž svítily lstivé oči. "Hanba, hanba!"

Jeho žena plakala na druhé straně místnosti. Její slzy kanuly na dlaždice a byly hojné a chladné jako déšť. "Ach, Ettile, jak jen můžeš být takový!"

Ettil odložil kovovou knihu, která mu ze zlatem opředeného rámečku podle jeho přání zpívala od časného rána starý příběh.

"Snažím se vám to vysvětlit," řekl. "Je to bláznivý nápad, tahle invaze Marsu na Zemi. Porazí nás, úplně nás zničí."

Zvenčí se ozvalo břeskné zadunění, v jedné vlně se přihnaly zvuky dechovky, výkřiky, dupot pochodujících bot a písně zpívané pod vlajícími prapory. Po kamenem dlážděných ulicích pochodovala armáda s puškami na ramenou. Za ní poskakovaly děti. Stařeny mávaly špinavými vlaječkami.

"Zůstanu na Marsu a budu si číst knihu," řekl Ettil.

Ozvalo se hluché zaklepáni na dveře. Tylla odpověděla. Dovnitř se jako bouře vřítil tchán. "Co to slyším o svém zeti? Stal ses zrádcem?"

"Ano, otče."

"Ty nebudeš bojovat v marťanské armádě?"

"Ne, otče."

"Bohové!" Děd zrudl. "Proklínám tvé jméno! Měli by tě zastřelit!"

"Tak mě zastřel, ať to máme za sebou."

"Kdo kdy slyšel o Marťanovi, který by se nezúčastnil invaze? Kdo, řekni!"

"Nikdo. Je to, přiznávám, téměř neuvěřitelné."

"Neuvěřitelné," zachraptěly hlasy čarodějnic pod oknem.

"Otče, nedokázal bys ho přesvědčit?" poprosila Tylla.

"Zkus přesvědčovat hromadu sraček," vykřikl tchán a v očích se mu zablesklo. Přistoupil blíž a tyčil se hrozivě nad Ettilem. "Krásný den, kapela hraje, ženy přelévají slzy, děti poskakují, všechno jak má být. Muži pochodují a ty sedíš tady! Jaká hanba!"

"Hanba," zavzlykaly z dáli hlasy za živým plotem.

"Vypadni, sakra, s těmi svými pitomými žvásty z mého domu," vybuchl Ettil. "Vezmi si své metály a bubny a padej!"

Vystrkal tchána kolem plačící manželky ke dveřím, které se v té chvíli rozletěly a dovnitř vstoupila vojenská hlídka.

"Ettil Vrye?" zařval drsný hlas.

"Zde!"

"Jste zatčen!"

"Sbohem, drahá ženo. Odcházím s těmi blázny do války!" vykřikl Ettil, když ho muži táhli v bronzové síti dveřmi ven.

"Sbohem, sbohem," opakovaly čarodějnice z městečka do ztracena...

Cela byla čistá a útulná. Ale bez knihy byl Ettil nervózní. Přitáhl se k mřížím a díval se, jak rakety stoupají nočním vzduchem vzhůru. Hvězdy byly chladné a bylo jich hodně. Zdálo se, že se vždy na chvíli rozprchly, když mezi ně vletěla další raketa.

"Blázni," šeptal Ettil. "Blázni!"

Dveře cely se otevřely. Vešel muž s vozíkem plným knih. Za mužem se zamračeně tyčil vojenský prokurátor.

"Ettile Vryei, chceme vědět, proč jste měl všechny ty zakázané pozemské knihy ve svém domě. Například tyhle Pohádky, Vědeckofantastické pobídky, Příběhy s tajemstvím. Vysvětlete to." Muž chytil Ettila za zápěstí.

Ettil ho setřásl. "Chcete-li mě zastřelit, udělejte to. Ta literatura ze Země je opravdu důvodem, proč bych se ani nepokusil o invazi. Najdete v ní důvod, proč vaše invaze ztroskotá."

"Jak?" Prokurátor se zamračil a obrátil se k zažloutlým časopisům.

"Vyberte si libovolný výtisk," řekl Ettil. "Kterýkoliv, Devět z deseti povídek publikovaných v letech 1929,1930 až 1950 podle pozemského kalendáře popisuje úspěšnou invazi Marťanů na Zemi."

"Aha!" usmál se prokurátor a kývl.

"A pak," řekl Ettil, "jejich porážku."

"To je zrada! Mít takovou literaturu!"

"Budiž, když si to přejete. Ale dovolte mi udělat několik závěrů. Každá ze zmíněných invazí je zmařena mladým mužem, obvykle štíhlým, často irského původu, nejčastěji na to stačí sám. Jmenuje se Mick, Rick, Jick nebo Bannon a nakonec všechny Marťany zničí."

"Tomu přece nevěříte!"

"Ne, nevěřím, že by to skutečně Pozemšťané dokázali - ne. Ale pochopte, prokurátore, že mají zázemí. Přesně takové příběhy četly celé generace dětí, vstřebávaly je jako houba. Mají literaturu, která nedává

jinou možnost než úspěšné odražení invaze. Můžete říct o marťanské literatuře totéž?"

"No..."

"Ne."

"Asi ne."

"Vy víte, že ne. Nikdy jsme nepsali takové fantastické příběhy. Teď jsme se vzbouřili, zaútočíme a zemřeme."

"Nevidím v tom žádný smysl. Jak to souvisí s povídkami z časopisů?"

"Morálka. Je to velká věc. Pozemšťané vědí, že nemohou selhat. Mají to v krvi, která proudí jejich žilami. Nemohou podlehnout. Odrazí každou invazi, nezáleží na tom, jak dobře bude zorganizována. Mládí, kdy četli takové povídky, jim dalo víru, které se nemůžeme rovnat. A my Marťané? Jsme nejistí, víme, že můžeme selhat. Naše morálka je nízká. Přes všechno bubnování a troubení."

"Nebudu poslouchat zrádcovské řeči," vykřikl prokurátor. "Ty knihy shoří během deseti minut a vy s nimi. Můžete si vybrat, Ettile Vryei. Vstupte do Válečné legie nebo půjdete na hranici."

"Mám si vybrat jednu ze dvou smrtí. Volím oheň."

"Stráž!"

Vystrkali ho na dvůr. Tam uviděl své pečlivě sbírané svazky, které hořely jako pochodeň. Ve zvlášť vykopané jámě bylo nalito půldruhého metru nafty. Když ji zapálili, vybuchla plamenem. Za minutu ho do ní hodí.

Na druhé straně dvora zahlédl ve stínu stát vážnou postavičku svého syna, měl žluté oči plné strachu a hrůzy. Nehnul ani prstem, nepromluvil, jen se díval. Hleděl na otce jako umírající zvíře, jako němá tvář hledající záchranu.

Ettil se podíval na ohnivou studnu. Cítil, jak se ho chopily hrubé ruce, strhly s něj šaty a postrčily ho ke žhnoucí hranici smrti. Teprve tehdy Ettil polkl a vykřikl "Počkejte!"

Z davu vyhlédla prokurátorova tvář, která v tetelivém vzduchu zářila odlesky oranžového ohně. "Co to má znamenat?"

"Vstoupím do Válečné legie," odpověděl Ettil.

"Správně! Pusťte ho!"

Ruce ho pustily.

Když se otočil, uviděl syna, který stál daleko od něj na druhé straně dvora a čekal. Neusmál se, jen čekal. A na obloze přeškrtla bronzová raketa hvězdy svým plamenem...

"A teď se rozloučíme s našimi statečnými vojáky," řekl prokurátor. Kapela zahrála a závan větru zanesl ke zpocené armádě jemný sladký

déšť slz. Děti jásaly. Ve všeobecném zmatku zahlédl Ettil svou ženu, jak pláče hrdostí, syn stál po jejím boku vážný a tichý.

Pochodovali do lodi, všichni se smáli a tvářili se statečně. Vsoukali se do ochranných pavučin a připoutali se. Kokony v celé lodi, která se chvěla napětím, byly zaplněny lenivě se povalujícími muži. Žvýkali kousky jídla a čekali. Pak se zabouchl vstupní poklop. Zasyčel ventil.

"Vzhůru k Zemi a porážce," zašeptal Ettil.

"Cože?" zeptal se někdo.

"Vzhůru ke slavným vítězstvím," řekl Ettil a ušklíbl se.

Raketa poskočila.

Vesmír, pomyslel si Ettil. Kodrcáme se inkoustovou černí mezi růžovými světélky kosmu v mosazné piksle. Tady jsme, ohňostrojová raketa, vypuštěná, aby naplnila hrůzou oči Pozemšťanů, až vzhlédnou k obloze. Jaké to vlastně je, být tak daleko od domova, od ženy, od dětí, právě teď a tady?

Pokusil se analyzovat své rozechvění. Bylo to, jako by přivázal své nejniternější orgány k Marsu a pak skočil milion mil daleko. Jeho srdce bylo pořád ještě na Marsu, pumpovalo krev a žhnulo. Jeho mozek zůstal také na Marsu, přemýšlel, zbrázděn závity, jako ztracená svítilna. Jeho žaludek byl ještě na Marsu a ospale se snažil strávit poslední večeři. Jeho plíce, ty měkké skládané měchy, které neustále toužily po odpočinku, ještě dýchaly chladný modrý vzduch Marsu chutnající po víně.

Tak tu ležel jako automat bez koleček a drátů, tělo, na němž úředníci provedli soudní pitvu a všechno důležité ponechali ležet mezi prázdnými moři nebo rozprášili po temných kopcích. Ležel tu jako odhozená láhev, zkřehlý, bez jiskry života, zůstaly mu jen ruce, které měly Pozemšťanům rozdávat smrt. Pár rukou je vše, co mi zůstalo, pomyslel si ve svém chladném odcizení.

Ležel tu v obrovské síti. Kolem byli ostatní, ale ti byli celí - těla, v nichž tloukla srdce. Všechno z něj, co žilo, zůstalo doma a procházelo se ve večerním větru po mrtvých mořích. To tělo tady, tahle studená hliněná věc, už bylo mrtvé.

"Bojová stanoviště, bojová stanoviště, k útoku!"

"Připraven, připraven, připraven!"

"Vstávat!"

"Ven ze sítí, rychle!"

Ettil se pohnul. Někde před ním tápaly dvě studené ruce.

Jak to všechno šlo rychle, pomyslel si. Před rokem dosáhla raketa Pozemšťanů Marsu. Naši vědci se svými neuvěřitelnými telepatickými schopnostmi ji zkopírovali, naši dělníci ji ve svých fantastických továrnách stokrát vyrobili. Od té doby k Marsu nedoletěla žádná

pozemská loď, ale přesto známe dokonale jejich jazyk. Známe jejich kulturu, jejich myšlení. A za své schopnosti zaplatíme krvavou cenu...

"Zbraně připravit!"

"Hotovo!"

"Zaměřovače!"

"Vzdálenost v mílích?"

"Deset tisíc!"

"Útok!"

Ticho plné temných zvuků. Ticho hmyzu pulsujícího ve stěnách rakety. Bzukot drobných cívek, pák a víření kol. Ticho čekajících mužů. Ticho žláz, které ve vytrvalém pomalém pulsu vylučují pot v podpaží, na obočí a pod bledýma vytřeštěnýma očima.

"Čekat! Připravit se!"

Ettil se snažil zuby nehty udržet zdravý rozum.

Ticho, ticho, ticho. Čekání.

Piiitiitttpl

"Co to bylo?"

"Pozemské rádio!"

"Přepojte je sem!"

"Snaží se s námi navázat spojem, volají nás. Přepojte je sem!"

ítiiititttil

"To jsou oni! Poslouchejte!"

"Voláme marťanskou invazní flotilu!"

Pozorné ticho, hukot hmyzu se ztišil, aby do místností plných čekajících mužů mohl vtrhnout ostrý hlas Země.

"Mluví Země. Tady je William Sommers, prezident Společnosti amerických výrobců!"

Ettil stál na svém místě nahrben kupředu a se zavřenýma očima.

"Vítejte na Zemi."

"Cože?" zaburáceli muži v raketě. "Co říkal?"

"Ano, vítejte na Zemi."

"Je to trik!"

Ettil se zachvěl a zděšeně se ohlédl za neviditelným hlasem znějícím ze stropu.

"Vítejte! Vítejte na zelené a průmyslové Zemi!" prohlásil přátelsky hlas. "Očekáváme vás s otevřenou náručí, abychom změnili krvavou invazi v čas přátelství, který bude trvat navěky."

"Nějaký trik!"

"Pšt, poslouchej!"

"Před mnoha lety jsme my, občané Země, odmítli válku a zničili své atomové bomby. Teď máme prázdné ruce a můžeme vás jen uvítat. Planeta je vaše. Od vás, dobrých a šlechetných agresorů, žádáme jen slitování."

"To nemůže být pravda!" zašeptal jakýsi hlas.

"Musí to být podraz!"

"Přistaňte a buďte nám vítáni," řekl pan William Sommers ze Země. "Přistaňte kdekoliv. Země patří vám, všichni jsme bratři!"

Ettil se rozesmál. Všichni v místnosti se po něm ohlédli. Ostatní Marťané na sebe přezíravě mrkli. "Zbláznil se!"

Smál se a nepřestal, dokud ho neuhodili.

Malý tlustý muž stojící uprostřed rozpálené asfaltové plochy v Green Townu v Kalifornii vytáhl čistý bílý kapesník a dotkl se jím zpoceného čela. Zašilhal z čerstvě sbitého pódia na padesát tisíc lidí, které zadržoval policejní kordon. Všichni se dívali na nebe.

"Tamhle jsou!"

Povzdech.

"Ne, to byl jen racek!"

Zklamané brblání.

"Začínám si myslet, že by bývalo lepší vyhlásit jim válku," zašeptal starosta. "A všichni jsme už dávno mohli jít domů."

"Pšššt" řekla jeho žena.

"Tamhle!" zaburácel dav.

Ze slunce se vynořily marťanské rakety.

"Všichni připraveni?" Starosta se nervózně rozhlédl kolem sebe.

"Ano, pane," řekla Miss Kalifornie 1965.

"Ano," řekla Miss Amerika 1940, která se přihnala na poslední minutu jako náhradnice za Miss Ameriku 1966, která ležela doma nemocná.

"Ano, pppaime," řekl pan Největší grapefruit ze San Fernando Valley 1956 nadšeně.

"Kapela připravena?"

Dechovka namířila své nástroje jako děla.

"Připravena!"

Rakety přistály. "Jedem!"

Hudba zahrála desetkrát "Kalifornie, zde přicházím."

Od poledne do jedné pronášel starosta slavnostní řeč a mával rukama směrem k ostražitě mlčícím raketám.

Ve čtvrt na dvě se otevřely vzduchové uzávěry.

Kapela zahrála třikrát "Ach, ty zlatá země."

Ettil a padesát dalších Marťanů vyskočilo ven s napřaženými puškami.

Starosta se k nim rozběhl s klíči od města v rukou.

Hudba zahrála "Santa Klaus přichází do města" a pěvecký sbor dovezený z Long Beach zpíval na melodii jiná slova, něco jako "Marťané přicházejí do města."

Když Marťané neviděli žádné zbraně, uvolnili se, ale pušky neschovali.

Od půl druhé do čtvrt na tři starosta opakoval svou řeč pro Marťany.

V půl třetí Miss Amerika 1940 svolila, že políbí všechny Marťany, když si stoupnou do fronty.

V půl třetí a deset sekund zahrála kapela "Jak se máte, lidičky," aby zachránila trapas, který způsobil návrh Miss Ameriky.

V půl třetí a pět minut pan Největší grapefruit daroval Marťanům dvoutunový náklaďák plně naložený grapefruity.

V půl a sedm minut jim starosta všem rozdal volňásky do divadel Elite a Majestic a své gesto spojil s dalším projevem, který trval až do tří.

Hudba hrála a padesát tisíc lidí zapělo "Protože to jsou správní kluci."

Všechno to skončilo ve čtyři odpoledne.

Ettil si sedl do stínu rakety spolu se dvěma ze svých druhů. "Tak tohle je Země!"

"Říkám, pobít ty špinavý krysy," řekl jeden Marťan. "Já jim nevěřím. Jsou to podrazníci. Jaký mají důvod, aby s námi tak jednali?" Zvedl krabici, v níž něco zašustilo. "Co mi to vlastně dali? Říkali, že je to vzorek." Přečetl si nálepku. *Blix, nové pěnivé mýdlo.*

Dav, který plynul okolo, se mísil s Marťany v karnevalovém chumlu. Odevšad bylo slyšet bzučení a mumlání lidí, kteří ohmatávali rakety a pořád se na něco ptali.

Ettilovi bylo zima. Třásl se stále víc. "Cožpak vy to necítíte?" zašeptal. "To napětí, to zlo všude kolem. Něco se stane. Mají nějaký plán. Něco rafinovaného a hrozného. Něco na nás chystají - vím to."

"Říkám, zabít je všechny, jednoho po druhém!"

"Jak bys mohl zabíjet lidi, kteří ti říkají 'brácho' a 'kamaráde'?" zeptal se druhý Marťan.

Ettil potřásl hlavou. "Jsou upřímní. Ale přesto mám pocit, jako bychom leželi ve velké kádi s kyselinou a rozpouštěli se víc a víc. Bojím se." Sáhl svou myslí mezi lidi v davu. "Ano, jsou opravdu přátelsky naladěni, kamarádi z mokré čtvrti. To je jeden z jejich termínů. Obrovská masa obyčejných lidiček, kteří milují psy a kočky a Marťany, všechny stejně upřímně. Ale přesto... přesto..."

Kapela zahrála "Vyvalte sudy." Díky laskavosti firmy Hagenbackovo pivo, Fresno, Kalifornie, se čepovalo pivo zdarma.

Pak přišla nemoc.

Muži chrlili z úst fontány zvratků. Zvuky dávení se rozléhaly po celé zemi.

Ettil seděl pod platanem a dusil se. "Spiknutí, je to příšerné spiknutí," sténal a držel se za žaludek.

"Co jste jedl?" Stál nad ním prokurátor.

"Říkali tomu pražená kukuřice," zavyl Ettil.

"A potom?"

"A pak takový dlouhý kus masa na žemli, nějakou žlutou tekutinu v orosené sklenici, pak nějakou rybu a něco, čemu říkali 'pastrami'," vzdychl Ettil a obrátil oči v sloup.

Všude kolem znělo sténání marťanských agresorů.

"Zabít ty proradný hady!" vykřikl někdo slabým hlasem.

"Pokračujte," řekl prokurátor. "Je to jen pohostinnost. Přehnali to. Tak vzhůru, chlapi, postavte se zase na nohy. A do města. Musíme tu rozmístit malé oddíly mužů, abychom si zajistili, že všechno bude v pořádku. Jiné lodi přistanou v jiných městech. Musíme tu udělat svůj díl práce."

Muži se vydrápali na nohy, stáli kolem a hloupě pomrkávali.

"Kupředu, pochodem vchod!"

Raz, dva, tři, čtyři! Raz, dva, tři, čtyři!...

Bílé obchůdky městečka podřimovaly v tetelivém vedru. Horko vyzařovalo ze všeho - ze stožárů, betonu, kovu, rolet, střech, dehtového papíru - ze všeho.

Chodidla Marťanů zaduněla na asfaltu.

"Opatrně, chlapi!" zašeptal prokurátor.

Šli kolem salónu krásy.

Zevnitř se ozvalo kradmé zachichotání.

"Podívejte!"

Z okna vykoukla hlava s měděnými vlasy jako panenka a zase zmizela. U klíčové dírky se zalesklo modré oko a mrklo.

"Je to past," zašeptal Ettil. "Léčka, říkám vám!"

Z jeskyň, kde se ženy schovávaly pod elektrickými kužely jako podmořská stvoření a nechávaly si kroutit vlasy do vln a hřebenů, vyfoukly vířící ventilátory do letního vzduchu vůni parfémů. Oči žen byly pronikavé i skelné, zvířecí a potměšilé a jejich ústa rudá jako neony. Větráky se točily a voňavý vzduch vytékal do ticha, procházel se mezi zelenými stromy a vplížil se mezi překvapené Marťany.

"Proboha!" vykřikl Ettil, kterému náhle selhaly nervy. "Vraťme se do raket - leťme domů! Oni nás dostanou! Ty strašné věci tam uvnitř. Vidíte je? Ty zlé podmořské příšery, ty ženy ve svých malých chladných jeskyních v umělých skalách!"

"Drž zobák!"

Podívejte se na ně, pomyslel si, jak jim šaty tečou po sloupovitých nohách jako studené zelené řasy. Vykřikl.

"Zavřete mu někdo hubu!"

"Vyhrnou se na nás, zasypou nás čokoládovými bonboniérami a budou přitom vřeštět rudými mastnými ústy! Zaplaví nás banalitami, připraví nás o naši vnímavost! Podívejte se na ně, nechají se popravovat ve svých elektrických křeslech. Jejich hlasy znějí jako zaklínadla, šepot kouzel a zaříkadel! Troufli byste si vstoupit dovnitř?"

"Proč ne?" zeptali se ostatní Marťané.

"Usmaží vás ve vlastní šťávě, odbarví vás, změní vás! Rozdrtí vás, rozemelou na vločky, až z vás nezbude nic víc než manžel, udřený muž, který nosí peníze, aby tu mohly sedávat a hltat své prokleté čokoládičky! Vy myslíte, že byste je zvládli?"

"Ano, u všech bohů ano."

Z dálky k nim dolehl vysoký ječivý ženský hlas: "Není ten uprostřed roztomilý?"

"Marťani nakonec nejsou tak špatní. Hele, jsou to jenom obyčejní muži," řekl jiný hlas do ztracena.

"Hej, vy tam. Hááá - lóóóó! Marťani! Hej!"

Ettil vykřikl a dal se na útěk...

Seděl v parku a třásl se po celém těle. Vzpomínal si, co viděl. Když vzhlédl k tmavé obloze, cítil se hrozně daleko od domova, strašně opuštěn. Dokonce i teď, kdy seděl mezi tichými stromy, mohl v dálce zahlédnout marťanské válečníky, jak se po ulicích vodí s pozemskými ženami a mizejí do přízračné tmy malých pocitových kin, aby poslouchali příšerné hlasy bílých stínů létajících po šedých plátnech, a zatímco vedle nich sedí malé naondulované ženy, žvýkají v čelistech plátky žvýkačky, jiné kousky zatím leží pod sedadly, tvrdnou jako zkameněliny a uchovávají navždy otisky drobných kočičích ženských zubů. Kina - jeskyně stínů.

"Ahoj."

Vyděšeně trhl hlavou.

Vedle něj na lavičce seděla žena a líně žvýkala žvýkačku. "Neutíkej, já nekoušu," řekla.

"Ach," řekl.

"Co takhle jít do kina?" zeptala se.

"Ne."

"Ale jdi," řekla. "Všichni tam chodí."

"Ne," řekl on. "Vy tu neděláte nic jiného?"

"Nic jiného? Copak to nestačí?" Její modré oči se do něj podezřívavě zabodly. "Co bys chtěl, abych dělala? Mám sedět doma a číst knihu? Cha, cha. To je hlína."

Ettil se na ni chvíli díval a pak položil další otázku.

"Děláte vůbec něco jiného?" zeptal se.

"Projíždíme se v autech. Máš auto? Měl by sis opatřit kabriolet, model Podler šest. Jů, ty jsou bezva! Chlap s podlerem si může vyjet s každou kostí, kterou si vybere, vsaď se!" řekla a mrkla na něj. "Vsadím se, že máš spoustu peněz - jsi z Marsu a tak. Vsadím se, že kdybys opravdu chtěl, mohl by sis sehnat podlera a všude s ním jezdit."

"Třeba na představení?"

"Co je na tom špatného?"

"Nic, nic."

"Víte, jak mluvíte, pane?" řekla. "Jako komunista! Ano, pane, to jsou takové ty řečičky, za kterými nikdo nestojí, sakra! Náš starý dobrý systém nemá chybu. Byli jsme vám dost dobří na to, abychom vás Marťany nechali úspěšně udělat vaši invazi a nehnuli jsme proti vám ani prstem, že ano?"

"To se pořád ještě snažím pochopit," řekl Ettil. "Proč jste nám to dovolili?"

"Protože máme srdce, pane, proto! Srdce, pamatujte si to." Odkráčela, aby se poohlédla po někom jiném.

Ettil sebral odvahu a začal psát dopis ženě. Pomalu a pečlivě pohyboval perem po papíře rozprostřeném na koleně.

"Drahá Tyllo..."

Ale opět ho vyrušili. Stařenka s bledou kulatou vrásčitou tvářičkou, která se snažila vypadat jako malé děvčátko, mu před nosem zatřásla tamburínou a přinutila ho vzhlédnout.

"Bratře," vykřikla a oči jí plály. "Byls už spasen?"

"Hrozí mi nebezpečí?" Ettil vyskočil a upustil pero.

"Strašlivé nebezpečí!" zavyla, zacinkala tamburínou a vzhlédla k obloze. "Musíš být spasen, bratře, i tím nejhorším způsobem!"

"Myslím, že souhlasím," řekl a chvěl se.

"Dnes jsme už zachránili celé spousty. Já sama jsem spasila tři, všichni patřili k vám, Marťanům. Není to hezké?" Zašklebila se na něj.

"Asi ano."

Najednou začala být podezřívavá. Nahnula se k němu a začala spiklenecky šeptat. "Bratře," chtěla vědět, "byls pokřtěn?"

"Nevím," odpověděl také šeptem.

"Ty nevíš?" vykřikla a ruka s tamburínou jí vylétla vzhůru.

"Je to něco jako být zastřelen?" zeptal se.

"Bratře," řekla, "jsi velký hříšník. Vinu přičítám tvé bezbožné výchově. Vsadím se, že školy na Marsu jsou hrozné - vůbec vás neučí poznávat pravdu. Jenom spousty lží. Bratře, musíš se nechat pokřtít, pokud chceš být šťasten."

"Budu šťasten i na tomhle světě?" zeptal se.

"Nechtěj všechno najednou. Myslíš, že ti to přinesou na Stříbrném tácu?" zeptala se. "Buď spokojen i se scvrklým hráškem, protože nás všechny čeká jiný svět, lepší než tenhle."

"Znám ten svět," řekl.

"Je tam klid," řekla.

"Ano."

"Ticho."

"Ano."

"Tečou tam řeky medu a mléka."

"Ano, jistě," řekl.

"A všichni se smějí."

"Vidím to před sebou," řekl.

"Lepší svět," řekla.

"Mnohem lepší," přisvědčil. "Ano, Mars je ohromná planeta."

"Pane," řekla, tvář jí zpřísněla a málem mu hodila tamburínu do tváře, "děláte si ze mne legraci?"

"Ne, kdepak." Zrozpačitěl, cítil se trapně. "Myslel jsem, že mluvíte o... “

"Rozhodně ne o vašem starém odporném Marsu, to mi věřte, pane! Vy a vám podobní se budete věčně smažit v pekle a trpět. Po těle se vám otevřou morové vředy a budete snášet nepopsatelná muka..."

"Musím přiznat, že Země opravdu není nijak zvlášť hezká. Popsala jste ji nádherně."

"Pane, vy se mi opět vysmíváte!" vykřikla rozhněvaně.

"Ne, ne, prosím. Opravdu jsem to tak nemyslel."

"Tak tedy," řekla, "jste pohan a být pohanem je společensky nepřijatelné. Tady máte lístek. Přijďte zítra večer na tuhle adresu, nechte se pokřtít a buďte šťasten. Zpíváme a tančíme a hrajeme společenské hry, takže pokud byste chtěl slyšet naši dechovou kapelu s křídlovkami, přijďte. Přijdete, že?"

"Pokusím se," řekl váhavě.

Odešla ulicí, poklepávala tamburínou a zpívala z plna hrdla: "Jsem šťastná, jsem vždycky šťastná."

Zmatený Ettil se vrátil k psaní dopisu.

"Drahá Tyllo, představ si, že jsem si ve své naivitě myslel, že Pozemšťané na nás budou muset zaútočit děly a bombami. Ne, nic takového. Hrozně jsem se mýlil. Není tu žádný Rick, Mick, Jick nebo Bannon, žádný z těch chytrých chlapíků, kteří zachraňují svět. Nikdo z nich.

Jsou tu jen plavovlasí roboti s růžovými gumovými těly, skuteční, ale jaksi nereální, živí, ale ve všem reagují nějak automaticky. Žijí celý život v jeskyních. Jejich derriéres svírají neuvěřitelně komplikované podvazkové pasy. Jejich pohledy jsou strnulé od nekonečného

pozorování televizních obrazovek. Zdá se, že jediné svaly v jejich tvářích jsou na čelistech díky nepřetržitému žvýkání žvýkaček.

Ale nejen oni, má drahá Tyllo, je to celá civilizace, do níž jsme spadli jako hrst semen do obrovské míchačky na beton. Nikdo z nás nepřežije. Nezabije nás rána z pušky, ale zardousí nás ruka přítele. Neznič nás raketa, ale automobil..."

Někdo vykřikl. Rána a pak druhá. Ticho.

Ettil vyskočil od rozepsaného dopisu. Venku na ulici se srazila dvě auta. Jedno bylo plné Marťanů, v druhém byli pozemšťané. Ettil se vrátil k dopisu.

"Drahá Tyllo, trochu statistiky, když dovolíš. V této části amerického kontinentu se v autech každoročně zabije čtyřicet pět tisíc lidí, jsou rozdrceni na masové želé přímo ve svých plechovkách. Rudé krvavé želé s bílými morkovými kostmi připomínajícími náhlé vzpomínky, směšné a hrůzné myšlenky zatavené do trvanlivé masité hmoty. Auta se slisují do těsných úpravných sardinkových plechovek plných šťávy a ticha.

Dálnice pohnojené krví lákají zelené bzučivé masařky. Prudké brždění mění tváře v strašidelné masky Halloweenu. Halloween je jedním z jejich svátků. Myslím, že té noci vzývají automobil - v každém případě to má něco společného se smrtí.

Podíváš se z okna a vidíš, jak na sobě v přátelském objetí leží dva lidé, kteří si ještě před chvilkou byli úplně cizí. Jsou mrtvi. Vím, co nás čeká. Představuji si naši armádu rozdrcenou v autech, zdecimovanou nemocemi, polapenou v kinech čarodějnicemi a žvýkačkou. Někdy zítra se pokusím utéct zpět na Mars, dokud není příliš pozdě.

Dnes večer, má drahá Tyllo, je někde na Zemi muž s pákou, kterému stačí za ni vzít a zachrání svět. Jenže je právě nezaměstnaný. Na jeho nářadí usedá prach. On sám si nejspíš vykládá pasiáns.

Ženy téhle planety zla nás utápějí v přívalu banální sentimentality a falešné romantiky, naposledy si brousí drápky, než se jich zmocní výrobci glycerinu a rozvaří je na mýdlo. Dobrou noc, Tyllo. Drž mi palce, protože pravděpodobně zahynu při pokusu o útěk. Pozdravuj naše dítě."

Tiše se rozplakal, složil dopis a rozhodl se, že ho pošle později ze stanoviště raket.

Vyšel z parku. Co teď? Dát se na útěk? Ale jak? Vrátit se na kosmodrom pozdě v noci, sám ukrást jednu z raket a vrátit se s ní na Mars? Bylo by to možné? Zavrtěl hlavou. Byl příliš zmaten.

Vše, co skutečně věděl, bylo, že když tu zůstane, stane se brzy zajatcem spousty věcí, které bzučí, kašlají a syčí, plivají plameny a páchnou. Do šesti měsíců se stane majitelem velkého růžového cvičeného nádoru, krevního tlaku algebraických rozměrů, krátkozrakosti hraničící se slepotou a nočních můr hlubokých jako oceány a prolezlých

nekonečnými svazky snových střev, kterými se bude muset probíjet každou noc. Ne, nikdy.

Rozhlédl se po uštvaných tvářích Pozemšťanů, kteří ho míjeli ve svých mechanických rakvích. Brzy - ano, velmi brzy - vynaleznou auto se šesti stříbrnými držadly po stranách!

"Hej,tytam!"

Houkačka. Velké dlouhé auto připomínající pohřební vůz, černé a hrozivé, připlulo k chodníku. Vyklonil se z něho jakýsi muž.

"Ty jsi Marťan?"

"Ano."

"Zrovna ten člověk, kterýho potřebuju. Naskoč si, je to životní šance. No tak, naskoč. Vezmu tě na fakticky fajnovej flek, kde si můžem promluvit. Pojď - nestůj tam jako dřevo."

Ettil jako hypnotizován otevřel dveře auta a nastoupil.

Vůz se rozjel.

"Tak co si dáš, E.V.? Co takhle manhattan? Dva manhattany, číšníku. Oukej, E.V. Tohle jde na můj účet. Platím já a Velké ateliéry! Na peněženku vůbec nesahej. Jsem rád, že jsem tě potkal, E.V. Já se jmenuju R. R. Van Plank. Možná jsi o mně už slyšel? Ne? Stejně si mužem potřást rukama."

Ettil ucítil, jak mu hněte ruku a pak ji pouští. Byli v temné díře, kde je obtékala hudba a číšníci. Na stole se objevily dva drinky. Všechno to přišlo tak rychle. Van Plank si teď s rukama zkříženýma na prsou prohlížel svůj marťanský objev.

"Od tebe, E.V., chci tohle. Je to nejskvělejší nápad, co jsem v životě dostal. Ani nevím, jak mě to napadlo, bylo to jako blesk z čistýho nebe. Seděl jsem si dnes večer doma a najednou jsem si pomyslel, Bože, *Invaze Marťanů, na Zemi*, to by byl film! Tak co jsem musel udělat? Musel jsem sehnat odbornýho poradce. Tak jsem vlez do auta a našel jsem tebe a teď tu sedíme. Napij se! Na tvý zdraví a na naši budoucnost. Skoal!"

"Ale.., " řekl Ettil.

"Já vím, teď budeš chtít prachy. No, těch já mam spoustu. A kromě toho mám ještě takovou malou černou knížečku plnou lupenů, kterou bych ti mohl půjčit."

"Mně většina pozemského ovoce nechutná a tak..."

"Ty jsi éro, kámo, fakt. Takže já si to představuju takhle - poslouchej." Vzrušeně se naklonil dopředu. "Nejdřív výpravná scéna - Marťani na velkým potlachu, bubny duní, všichni mají hlavu nateklou kvůli Marsu. V pozadí velká stříbrná města..."

"Ale tak marťanská města nevypadají..."

"Musíme tomu dát barvu, chlapče. Jiskru. Neboj, papínek to zařídí. Navíc tam budou všichni Marťani tancovat kolem ohně..."

"My netancujeme kolem ohňů..."

"V tomhle filmu budete mít oheň a budete tancovat," prohlásil Van Plank se zavřenýma očima, pyšný na svou jistotu. Přikývl a nahlas vychutnával své sny. "Pak si dopřejeme krásnou Marťanku, vysokou a blond."

"Marťanky jsou brunety..."

"Podívej, já nevím, jak se shodném, E.V. Mimochodem, synku, měl by sis změnit jméno. Jak jsi to říkal?"

"Ettil."

"To je ženský jméno. Dám ti lepší. Budu ti říkat Joe. Oukej, Joe. Jak jsem říkal, naše Marťanky musejí být blond, protože, chápeš, prostě proto. Jinak by tvůj fotřík nebyl spokojenej. Máš ňáký návrhy? "

"Myslel jsem, že..."

"A ještě jedna věc, kterou musíme mít, je scéna, strašně dojemná, kdy ta Marťanka zachrání celou loď plnou Marťanů před smrtí, když meteorit nebo něco podobnýho zasáhne trup. Z toho se dá udělat správný maso. Víš, jsem rád, že jsem tě našel, Joe. Ty si s náma pěkně užiješ, to ti povídám."

Ettil vztáhl ruku a uchopil muže pevně za zápěstí. "Jenom minutku. Na něco se vás chci zeptat."

"Jasně, Joe, vymáčkni se."

"Proč jste k nám byli tak laskaví? Přepadli jsme vaši planetu a vy jste nás vítali - všichni - jako ztracené děti. Proč?"

"Vy na Marsu nejíte vtipnou kaši, co? Ty jsi takový prosťáček, to vidím až odsud. Podívej se na to takhle, Macu. My jsme všichni obyčejný lidi, ne?" Mávl malou opálenou rukou ozdobenou smaragdy.

"Jsme všichni obyčejný, jako bláto, ne? Teda tady na Zemi jsme na to pyšný. Tohle je století obyčejnýho člověka a my jsme pyšný, že jsme takoví. Billy, díváš se na planetu plnou Saroyanů. Velká rodina přívětivých lidiček - každý má rád každého. My vám Marťanům rozumíme, Joe, a víme, proč jste přepadli Zemi. Víme, jak osamělí jste byli na té malé studené planetě a jak jste nám záviděli naše města..."

"Naše civilizace je mnohem starší než vaše..."

"Prosím, Joe, to se mi nelíbí, když mě pořád přerušuješ. Nech mě dokončit mou teorii a pak si povídej, co chceš. Jak jsem říkal, byli jste tam osamělí a tak jste přišli sem dolů navštívit naše města a naše ženy a tak vůbec. A my jsem vás přivítali, protože jste naši bratři, obyčejný lidi jako my.

A přitom, jako takový melouch, Roscoe, se dá z invaze získat určitý malý zisk. Myslím například ten film, co plánuju. Ten nám hodí čistou miliardu dolarů, to se vsadím. Příští týden dáme na trh speciální

marťanskou panenku, kousek za třicet doláčů. Chápej, to jsou miliony. Taky jsem dostal smlouvu na výrobu marťanský hry po pěti dolarech. Dá se na to jít ze všech možných stran."

"Chápu," řekl Ettil a stáhl se.

"A pak tu samozřejmě je celý ten krásný nový trh. Představ si všechny ty depilátory, žvýkačky a krém na boty, které můžeme prodat vám Marťanům."

"Počkejte. Ještě jednu otázku."

"Klidně."

"Jak se jmenujete křestním jménem? Co znamená R.R.?"

"Richard Robert."

Ettil vzhlédl ke stropu. "Neříkají vám občas, třeba jen výjimečně, příležitostně nebo náhodou - Ricku?"

"Jak jsi to uhod, Macu? Ricku, jasně."

Ettil si povzdechl a pak se začal smát a chechtat. Vztáhl k němu ruku. "Tak vy jste Rick? Rick! Tak to jste vy!"

"V čem je ten fór, kašpárku? No, poděl se s papínkem!"

"Tomu byste nerozuměl - je to příliš osobní. Ha, ha!" Slzy mu tekly po tvářích až do otevřených úst. Bušil pěstí do stolu. "Tak vy jste Rick. Vypadáte jinak, to je psina. Žádné boule svalů, žádná ostrá brada, žádný revolver. Jenom plná peněženka a prsten se smaragdem a tlusté břicho!"

"Hele, dej si bacha na jazyk! Možná nejsem žádný Apollón, ale..."

"Podej mi ruku, Ricku. Chtěl jsem se s tebou setkat. Ty jsi muž, který zvítězí na Marsem kotejly, patentními vložkami do bot, hracími známkami, jezdeckými bičíky, koženými botami, kostkovanými čepicemi a rumovými specialitami."

"Jsem jen skromný podnikatel," zamumlal Van Plank potměšile pod vousy. "Dělám svou práci a beru si za ni svůj skrovný kousek dolarového koláče. Ale jak jsem říkal, Morte, přemýšlel jsem o marťanském trhu pro hry Strýčka Wiggilyho a komiksy s Dickem Tracym, o úplně novém trhu. Obrovské pole působnosti, které nikdy neslyšelo o kreslených groteskách, je to tak? Je to tak! Takže my hodíme Marťanům pořádný balík zboží přímo na hlavu. Poperou se o něj, chlapče, budou se rvát jako psi! Kdo by to vydržel, parfémy a šaty z Paříže a kombinézy v oškošském stylu, co? A pěkné nové boty..."

"My nenosíme boty."

"Co to má znamenat?" zeptal se R. R. stropu. "Planeta plná vandráků? Podívej, Joe, s tím něco uděláme. Vezmem si je do parády. Začnou se stydět a koupí si boty. A pak jim prodáme leštidlo!"

"Ach."

Plácl Ettila po ruce. "Tak domluveno? Budeš technickým ředitelem mého filmu? Pro začátek dostaneš dvě stovky týdně, strop je pět set. Co říkáš?"

"Je mi zle," řekl Ettil. Vypil manhattan a teď modral.

"Sorry, nevěděl jsem, co to s tebou udělá. Jdem na vzduch."

Venku se Ettil cítil líp. "Tak proto nás Země vítala?"

"Jistě, synku. Pokaždé, když může Pozemšťan čestně vydělat dolar, uvidíš, jak zabere. Zákazník má vždycky pravdu. Nic ve zlém. Tady je má navštívenka. Buď zítra ráno v devět ve studiu v Hollywoodu. Ukážou ti tvou kancelář. Já přijedu v jedenáct a zastavím se u tebe. Určitě tam buď v devět. To je pravidlo."

"Proč?"

"Hele, Galaghere, jsi divnej pavouk, ale líbíš se mi. Dobrou noc. Užij si invazi!"

Vůz odjel.

Ettil se za ním nedůvěřivě ohlédl a zamrkal. Pak si otřel čelo hřbetem dlaně a vydal se pomalu po ulici směrem k přístavišti raket.

"Ták co teď uděláš?" zeptal se sám sebe nahlas.

Rakety ležely tiše a třpytily se v měsíčním světle. Z města doléhaly vzdálené ozvěny veselí. Na ambulanci se zabývali vážným případem nervového zhroucení; mladý Marťan, podle toho, co křičel, viděl příliš mnoho, moc vypil, slyšel příliš mnoho písní z červenožlutých skříní v lokálech a pak ho kolem nespočetných stolů honila ženská připomínající slona. Stále si mumlal:

"Nemůžu dýchat... rozdrtí mě to, jsem v pasti."

Vzlykání ztichlo. Ettil vyšel ze stínů a vykročil na širokou třídu vedoucí k lodím. V dálce zahlédl stráže, které se opile povalovaly po zemi. Zaposlouchal se. Z obrovského města přinášel vítr slabé zvuky aut, hudby a sirén. Ale další zvuky si domyslel: nepřetržitý zvuk strojů míchajících sladové koktejly, po nichž válečníci tloustnou, lenivějí a zapomínají, omamné hlasy promítacích jeskyň, které Marťany vábí rychleji a rychleji do dřímot, v nichž se budou po zbytek života potácet jako náměsíčníci.

Kolik Marťanů do roka zemře na cirrhózu jater, na špatné ledviny, vysoký krevní tlak a sebevraždy?

Stál uprostřed prázdné hlavní třídy. O dva bloky dále se směrem k němu řítilo auto.

Musel se rozhodnout: zůstat tu, vzít práci v ateliérech, každé ráno se hlásit v zaměstnání jako poradce pro film a občas přikývnout producentovi, že ano, že na Marsu opravdu byly krvavé masakry; ano, ženy tam jsou vysoké a blond; ano, Marťané tancují kolem ohňů a přinášejí lidské oběti; ano, ano, ano. Nebo může jít a vzít jednu z raket a úplně sám se vrátit na Mars.

"Ale co za rok?" řekl.

Na Marsu otevřou noční klub Modrý Kanál. Kasino Ve Starém Městě postaví přímo v něm. Ano, přímo ve Starém Městě, v pravém

marťanském městě! Ve starobylých ulicích se rozsvítí neony a rozběhnou světelné nápisy, na hřbitovech s hroby předků se budou pořádat pikniky - tohle všechno a ještě víc.

Ale ne hned. Za pár dní by mohl být doma. Tylla na něj bude čekat se synem a pak bude moci posledních pár let hezkého života sedávat se ženou na břehu kanálu, vítr jim bude čechrat vlasy a on bude číst svou krásnou knihu a usrkávat lehké vzácné víno. Budou si povídat a vychutnávat život, dokud z nebe nespadne neosvýchové šílenství.

A pak by se možná mohl s Tyllou přestěhovat do modrých hor a schovávat se tam rok nebo dva, než přijdou turisté se svými cvakajícími fotoaparáty a řečmi o tom, jak je tam všechno podivné a zajímavé.

Přesně věděl, co řekne Tylle. "Válka je špatná, ale mír může být příšerný."

Stál uprostřed hlavní třídy.

Když se otočil, ani ho nepřekvapilo, že vidí auto plné vřeštící mládeže, které se řítí přímo na něj. Ti chlapci a děvčata, žádnému z nich nebylo víc než šestnáct, kličkovali svým kabrioletem po ulici a odráželi se od obrubníků. Viděl, jak zamířili k němu a ústa se jim otevřela v jásavém výkřiku. Slyšel, jak motor zaburácel hlasitěji. Auto vyrazilo kupředu stovkou.

Rozběhl se.

Ano, ano, pomyslel si unaveně, když už se ho auto skoro dotýkalo, jak je to podivné, jak smutné. Zní to skoro jako... rachot míchačky na beton.

přeložil Stanislav Švachouček
ilustroval Ivo Spasov